

**MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF MUSICAL
THEATER (BASED ON THE WORKS OF ODESSA AUTHORS
AT THE TURN OF THE XX – XXI CENTURY)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОГО ТЕАТРУ
(НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ ОДЕСЬКИХ АВТОРІВ МЕЖІ
XX – XXI СТОЛІТЬ)**

Tatarnikova A. A.   Татарнікова А. А.

Doctor of Art History, Associate Professor at the Department of Art History and Humanities   *доктор мистецтвознавства, доцент кафедри мистецтвознавства та гуманітарних наук*

Rudoy D. Yu.   Рудий Д. Ю.

Postgraduate Student at the Department of Art History and Humanities International Humanitarian University Odesa, Ukraine   *аспірант кафедри мистецтвознавства та гуманітарних наук Міжнародний гуманітарний університет м. Одеса, Україна*

Актуальність теми дослідження. Розвиток музичної культури другої половини ХХ – початку ХХІ ст., зумовлений впливом науково-технічних, соціальних та естетичних аспектів, призвели до появи в музиці нових напрямків, стилів та жанрів, що відображає різноманітність та культурно-мистецькі настанови сучасного суспільства. Поряд з академічною музикою та фольклором формувалися та динамічно розвивалися такі напрямки як джаз і рок або жанри «мюзикл» та «рок-опера», які отримали у композиторському та музикознавчому середовищі визначення – «третій шар»[2, с. 31].

Синтетична природа *мюзиклу* та *рок-опери*, що об'єднали в собі музичну мову класичної музики та естради, жанрову основу опери та оперети, театральну та музичну драматургію – залишаються провідними жанрами, в яких єдність показників музики, драматургії та розваги є запорукою популярності у масовій аудиторії.

Визначаючи основні шляхи розвитку музичного театру на сучасному етапі та відштовхуючись від синтетичної природи вищезазначених музично-театральних жанрів, відзначимо появу нового театального формату – *сучасне шоу*. Враховуючи, що ХХІ століття – століття нових технологій, при якому сучасний культурний простір приймає і включає

весь технологічний потенціал, а сучасний глядач знаходиться в мультиплатформному полі, ряд вітчизняних і зарубіжних авторів відзначають, що театр сьогодні існує в новій реальності, при якій сучасний музичний театр багато в чому трансформується у шоу – новий вид сценічного мистецтва, що дивує публіку видовищністю. Свого часу, визнаний майстер мюзиклу та рок-опери Є. Л. Веббер, вважав, що «мюзикл – це шоу, в якому переважна роль музики, як виразного засобу, поєднується з яскравою та цікавою драматургією»[1, с. 23]. Драматургія, на яку вказує композитор, а також сценічна зрелищність та ефектність, склали ключову художньо-естетичну ідею сучасних музичних шоу, в яких все театральне набуває для людини XXI століття інших смислів.

Створення у наш час нових творів зарубіжних та вітчизняних авторів, чисельність постановок та їх популярність зайвий раз підтверджують, що в умовах сучасної соціокультурної ситуації мюзикл, рок-опера та похідні від них жанри не тільки не вичерпали потенційні можливості як синтетичні поліжанрові твори, але, безумовно, мають величезні перспективи свого розвитку, що визначає *актуальність заявленої теми*.

Мета дослідження полягає у виявленні основних тенденцій розвитку та способів існування вітчизняного музично-театрального мистецтва другої половини XX – початку XXI століть (на прикладі творів сучасних українських, зокрема, одеських композиторів).

Предметом дослідження стали провідні жанри «третього пласта» – мюзикл, рок-опера, що відобразили процеси трансформації у музичному театрі другої половини XX – початку XXI століть.

Матеріалом послужили твори Є. Л. Веббера «Привид опери», «Ісус Христос Суперзірка», які стали класикою вищезгаданих жанрів; мюзикл «Вій» та рок-опера «Дівчина та смерть» Євгена Лапейка; рок-опера «Лісова пісня» Леоніда Волоха.

Методологічною основою для цього дослідження виявилися такі підходи: міждисциплінарний, що дає можливість залучати концепції з інших галузей пізнання – соціології, мистецтвознавства, культурології та ін; історично-культурологічний та інтонаційно-стилістичний підходи, що дозволяють виявити смислову та жанрово-стилістичну специфіку розвитку сучасної музично-театральної культури зазначеного періоду. Визначальними стали методи описового та порівняльного аналізу.

Наукова новизна дослідження полягає:

– у накопиченні та систематизації теоретичного матеріалу щодо реалізації постановок мюзиклів, рок-опер, музичних шоу-уявлень останніх років на провідних театральних майданчиках Одеси, спираючись на особистий практичний досвід автора дослідження у якості виконавця та режисера-постановника;

– вперше у вітчизняному музикознавстві та культурознавстві розглядається феномен «легкожанрового» музичного театру у творчості одеських композиторів (Є. Лапейка, Л. Волоха) з впливом на них сучасних шоу-технологій.

Слід зазначити, що сучасна театральна практика останнього десятиліття демонструє життєздатність та новий виток популярності означених жанрів в українському соціокультурному просторі, але поза увагою залишається детальніший аналіз даних творів, відсутня інформація про авторів, що, безумовно, становить *перспективу подальшого дослідження*.

Література:

1. Адорно, Т. В. (1974). Соціологія музики. Вилучено з: URL: <http://glierinstitute.org/ukr/studymaterials/4/adorno.pdf>. (Дата звернення: 20.02.2020).

2. Федорова І. Ф. *WORLD MUSIC*: походження, особливості еволюції та сучасні модифікації явища: дис. ...канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03. Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2020. 235 с.